

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 40.— Din, za naročnike v inozemstvu 60.— Din letno. Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 1 Din za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 25 Din.

Telefon uredništva
štev. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 1 Din. Inzeratni davek posebej.

Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Po 36 letih — prisilno v pokoj.

Na sejo višjega šolskega sveta, ki se vrši te dni, je bila naknadno postavljena na dnevni red zadeva upokojitve nad 36 službenih let starih učiteljev in nad 32 službenih let starih profesorjev.

To je vprašanje, ki bo zelo močno zarezalo v naš stan, še bolj pa v narod in državo.

Zato je nujno potrebno, da ob tako važnih ukrepih izpregovorimo in zaslišimo tudi javno mnenje, ki nam bo morda le navedlo razloge, preko katerih ni mogoče iti, če se ima le še količkaj solidne vesti in odgovornostnega čuta. Izpregovorili bi o tem vprašanju že prej, toda ker prvotno ta zadeva ni bila na dnevnem redu seje, smo bili mnenja, da so merodajni vladni faktorji sami uvideli potrebo odložitve tega vprašanja in so se izognili prenašanju.

Ne malo je bilo naše začudenje, ko se je to zgodilo z dostavkom nove točke k dnevnemu redu — v zadnjem trenutku. Zakaj v zadnjem trenutku?

Prisilna upokojitev! Prisilna upokojitev znači za nas pod sedanjimi življenjskimi razmerami nasilno in nemoralno dejanje, ki ga izvrše odločujoči državni funkcionarji nad vzgojiteljem naroda, ki je zvesto in požrtvovalno služil in žrtvoval svoje življenje edinole narodu. Niti osebne ambicije mlajšega učiteljstva, niti državna potreba »iz zadrege« nista upravičeni napraviti tako nasilje nad nikomur, ki je še sposoben za službo, da bi ga proti njegovi volji upokojili. To je tudi zelo neekonomično postopanje z delavnimi energijami naroda!

Zato smo trdno uverjeni, da za tak predlog ne bodo glasovali naši zastopniki, ker si ne bodo upali prevzeti odgovornosti za posledice, in enako pričakujemo, da ne soglašajo s tem mogoče v vladi, ki so z našo borbo dosegli svoja mesta in zato uživajo naše zaupanje.

Presojajmo to vprašanje globlje!

Vprašajmo se, kje bomo dobili toliko nadomestila specijalno za moške učne osebe? (Preštejte prej, koliko jih pride v poštev — ne bo jih najbrže mnogo pod 200 moških samo.) Nadalje nastaja vprašanje, koliko bi prihranila država s tem finančno in koliko z ozirom na izrabo delovnih energij naroda? Potem se vprašajmo, koliko bo to v korist šoli in pouku? Vprašajmo tudi narod, ali bo zado-

ljen z velikopotezno odstranitvijo svojih vzgojevalcev, ki bo precej potresla tudi drugo življenje? Poglejmo tudi nekoliko socialno stran, in vprašajmo se, kam bodo šli pri sedanjih stanovanjskih razmerah vsi pregnanci stanovat?

Sama negativna vprašanja, ki bodo k današnjim nezadovoljstvom pripeljala nov broj nezadovoljstev; ki bodo iz mirnih in najzvestejših pozitivnih delavcev napravila tropo negativnih in razdirajočih zabavljačev!

Stari bodo odšli iz »boljših« mest, mladi jih bodo zasedli, »slabejša« mesta bodo pa ostala nezasedena in brez kompetentov, ali pa z drugovrstno delovno močjo. Država ne bo finančno nič manj obremenjena, ker ostane plača in draginjska doklada ista, vrže pa s tem na cesto v žrelo brezdelnosti znatno silo še

dobre delovne moči in trati tako energijo naroda. Še več šol bo brez moških učnih oseb. S penzionistom odide tudi občinski tajnik, posojilničar itd. Nadomestila v večini slučajev ne bo! Vse to bo pretreslo zadovoljstvo naroda. Šola in pouk preide v mnogih slučajih v roke manj izkušenih ljudi. Največ spora bo pa prineslo stanovanjsko vprašanje.

Ne vemo, če si je vlada izbrala ravno najboljši čas za svoj korak. Če hoče pomagati razdiračem — potem ja!

Če imate dovolj tehtne argumente, da ovržete gorenje in če prevzamete tudi odgovornost na svojo vest — potem naprej.

Mi odpiramo zastor kritike: Javno delo naj se javno sodi!

Čujte mogotci i nas — proletarijat.

Program UJU.

(Temeljne smernice za razpravo.)*

(Referat g. Jovo P. Jovanovića, člana Glavnega Odbora UJU »Naloge učiteljske organizacije v ujedinjeni domovini Srbov, Hrvatov in Slovencev«, podan na državni učiteljski skupščini v Sarajevu, 1. 1922.)

UČITELJSTVO NARODNIH ŠOL.

Nekvalificirano učiteljstvo.

Kakršen nedostatek se opaža pri narodnih šolah, tak se občuti tudi pri učiteljstvu narodnih šol. Povečuje se ta nedostatek pri učiteljstvu še s tem, da se sprejema za učitelje tudi osebe brez prave učiteljske izobrazbe kot začasne učitelje ali takozv. »učiteljske zastopnike«. Vendar je učiteljski kader še vedno majhen in pomanjkljiv. Prirastek učiteljskega kadra niti ne odgovarja stvarni potrebi.

Število učiteljstva.

Večino nedostatkov glede učiteljstva pri nas in posledico istih na državno življenje se da najlažje predočiti in ugotoviti, ako se poslužimo paralele. Mi imamo 17.000 učiteljstva, dočim ima Češka, ki je po prebivalstvu in teritoriju za polovico manjša od naše domovine, 47.000 učiteljstva. Za izobrazbo učiteljstva ima 48 učiteljskih, poleg tega 8 učiteljskih za izobrazbo strokovnega

učiteljstva, ki poučujejo strokovne predmete na narodnih šolah. Posledica tega je, da šteje Češka samo 3% nepismenih, narodna prosveta se je dvignila na zelo visoko stopnjo, in to je povečalo narodno produktivnost in ojačilo državno finančno moč; vse skupaj pa je prineslo državi in narodu blagostanje in na višini stoječe kulturno in socialno življenje.

Višja in enotna izobrazba učiteljstva.

Od kakršne važnosti je število učiteljstva, ravno tolike važnosti je tudi višina splošne in strokovne učiteljske izobrazbe za državo. Neovrgljivo je, da razpolaga velika večina našega učiteljstva z dovoljno izobrazbo za uspešno delo v osnovni šoli. Toda zahteve so višje: ne zadošča več samo šolanje v osnovni šoli za narodno mladino, zahteva se, da uživa mladina tudi potrebno nadaljno izobrazbo, ker brez nadaljne izobrazbe nima osnovno šolanje nikake stvarne vrednosti; in če se zahteva nadaljna izobrazba za vso mladino, ki ne študira na srednjih šolah, tedaj nikakor ne zadošča, da se učiteljski kader samo številčno poveča, ampak je potrebno, da se tudi izobrazba novih učiteljskih kandidatov poveča in dvigne na čim višjo in potrebam odgovarjajočo stopnjo.

Potrebno je, da to zahtevo malo jasneje izrazimo!

Pri nas se je že zdavnaj uvidelo, da ne zadošča za našo mladino samo izobrazba štirirazredno osnovne šole. Da bi se temu odpomoglo,

se je skušalo razširiti osnovno šolo na višje razrede in ustanavljati meščanske šole, toda te reforme se niso mogle izvesti, ker se je naletelo na zapreke, ki so ovirale izpeljavo te reforme pri ureditvi narodnih šol.

Izpeljava teh reform je naletela na dve glavni zapreki: na nedostatek dovolj izprašanega učiteljstva za izpeljavo višje in nadaljne izobrazbe, in na pomanjkanje poslopij za višje osnovne in meščanske šole. Za izpeljavo tega višjega in nadaljevalnega pouka so potrebna posebna poslopja in poseben učiteljski kader. Pokazala se je pa še druga zapreka, da se namreč starši otrok niso mogli sprijazniti z mislijo, da bi pogrešali zaradi nadaljne izobrazbe svoje otroke pri domačem poslu in to ravno tedaj, ko mladina doraste in ko bi bila otroška pomoč najboljša in najpotrebnejša.

Ta dva problema stojita pri nas še sedaj nerešena, in dokler se ne rešita povoljno ta dva problema, toliko časa se ne more zahtevati in pričakovati toliko potrebne nadaljne izobrazbe za našo narodno mladino.

Na prvi pogled izgleda, da se ne moreta ta dva problema izvršiti kar tako lahko, toda v resnici se lahko rešita tudi pri nas dobro in lahko. Rešita se lahko tudi pri nas na isti način, kot po drugih državah, in sicer: da se višji in nadaljni pouk v narodnih šolah ne izpelje z učiteljstvom posebne kategorije, niti da se zgrade posebne šolske zgradbe, ampak da se izvede z istim učiteljskim kadrom osnovna in nadaljna izobrazba v narodnih šolah.

To se lahko izpelje, ako se vrši ta osnovna in nadaljna izobrazba nedeljeno, t. j. da se v gotovih dneh tedna vrši osnovni, v drugih dneh pa nadaljevalni pouk. Na ta način bi ne bilo potrebno vzgojiti in plačevati posebne kategorije učiteljstva, niti bi ne bilo potrebno zidati posebnih šolskih poslopij samo za višjo ali nadaljno izobrazbo narodne mladine, temveč je potrebno samo, da se poviša izobrazba učiteljskihnikov. S tem načinom bi se razrešil tudi drugi problem, ker tako bi tudi starši ne bili oropani povsem otroške pomoči pri domačih delih radi nadaljnega šolanja, niti bi se ne odtegnila mladina potrebnemu nadaljnemu pouku radi njihovega pomaganja staršem pri domačem delu.

Na ta način se izpeljujeta uspešno osnovni in nadaljevalni pouk v narodnih šolah v Sloveniji.

Cepitev učiteljstva po izobrazbi.

Taka rešitev teh problemov je dobra tudi v interesu državnih financ, ker bo izobrazba narodne mladine na tak način mnogo cenejša, in se približuje interesom delavskega kmečkega ljudstva, ker se mu ne odvzame povsem otroške pomoči pri domačem delu, ki jim je v resnici po-

LISTEK.

„Slovenski učitelj“ — letnik 1873.

(Donesek k zgodovini slovenskega osnovnega šolstva.)

Spisal: Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole v p. v Krškem.

Da imamo Slovenci že nekaj časa Slovenijo, svojo pokrajino v svoji državi, Jugoslaviji, ta velika pridobitev je premija, zasluženo darilo, ki smo ga postali deležni po zaslugi junaških Srbov in s sodelovanjem značajnih bratov Hrvatov.

Kako smo postali Slovenci vredni, da smo postali deležni narodne svobode, da smemo čislati svojo narodnost, gojiti svoj jezik, rabiti ga v šoli, v uradu, v javnem življenju; kako smo se ohranili kot Slovenci in obenem kot Jugoslavlani, o tem govori zgodovina izpred sto in več let.

V Vodnikovi in Napoleonomi dobi smo na to delovali, pred 80. leti — doba 1848. — smo postavili program in temelj sedanjih Sloveniji, a že pred 70. leti smo se poslužili ustavnih pravic za rabo svojega materinskega jezika.

In k temu uspešnemu narodnostnemu gibanju smo veliko tudi slovenski učitelji pripomogli. Saj je že l. 1850. izhajal v Celovcu mesečnik »Šolski prijatelj«, uredovan po duhovniku s sodelovanjem ljudskih učiteljev, a leta 1861. je začel izhajati »Učiteljski Tovariš«, ki je krepko deloval že pred novo šolsko dobo. Ta nova doba se je začela z letom 1868., ko je padel konkordat, t. j. pogodba s cerkvijo, katera je vodila šolstvo v imenu države.

Šolski zakoni, izdani v prvi petletni (1868 do 1873) novi dobi, ki so deloma še sedaj v veljavi, so bili ugodni za razvitek šolstva na Slovenskem (razen na Koroškem, kjer se je nemštvo in nemškutarstvo že takrat preveč vgnedilo). Zgodilo se je celó, da je bil političen položaj takrat za Slovane v Avstriji ugoden. Bilo je okoli l. 1870. Na Dunaju je bilo za kratko dobo dokaj slovansko, osobito Čehom prijazno in naklonjeno ministrstvo (grof Hohenwart — Kranjec — ministrski predsednik, Čehi Jireček kultusminister); na Kranjskem je bil deželni predsednik Bleiweissov somišljenik baron Wurzbach, deželni šolski nadzornik Slovenec Jarc v Ljubljani, vitez Močnik odlični pedagog, matematik in za njim slovenski književnik Klodič, sta bila nadzornika

v Gradcu. Po letu 1871. je padla po zaslugi nemškega cesarja Viljema I. Hohenwartova vlada in nastopila je glede slovenske politike reakcija. Imenovana je bilo strog nemška vlada Lasserjeva (Tirolec), imenovana knez Auerspergova (plemič s Češkega). Na Kranjskem je pa postal kranjski grof Auersperg, prej glavar v Litiji, deželni predsednik, slovenski renegat profesor Pirker pa deželni šolski nadzornik. Vse to se je nekako pletlo pred 50. leti. Takrat sem bil nadučitelj v Ljutomeru (od l. 1871.—1878.), od koder sem opazoval politične in šolske dogodke po Slovenskem. Opazoval sem jih potom časopisov, katerih je bilo že takrat nemalo število, n. pr.: »Slov. Narod«, »Novice«, »Danica«, »Slovenski gospodar«, »Učiteljski Tovariš« in drugi. Ljubljanske politične in šolske razmere sem pa imel priliko osebno pretehtovati, ker sem se 3 leta (186—189) šolal ondi, kjer sem si izbral tudi tovarišico (1873).

V Ljubljani sem v teh letih (1868—1878) občeval z vrliimi tovariši: Praprotnik, Matevž Močnik, Tomšič, Stegnar, ki so bili dobri Slovenci, izvrstni šolniki, zanesljivi kolegi. Za dom in šolo so bili nad vse delavni. Osnovni so »Kranjsko učiteljsko društvo«, ki so ga kmalu razširili na

»Slovensko učiteljsko društvo«, ki se je čez malo let preustrojilo v »Zavezo«. »Učiteljskega Tovariša« je uredjeval Andrej Praprotnik, ki je zastopal tudi kranjsko učiteljstvo v dež. šolskem svetu prve sestave; list je bil skrbno in vestno urejevan. V mali meri sem tudi jaz sodeloval. »Slovensko učiteljsko društvo« je imelo poleg odborovih sej vsako leto v Ljubljani imponantne občne zbornice, s katerimi so bile združene razstave učil, lepe gledališke predstave, koncerti itd.

Vse to je pa za dobo 5 do 6 ali 7 let prenehalo, ko je bila z letom 1872. in 1873. nastopila v Avstriji nemška doba, katero smo posebno na Kranjskem bridko občutili. Vsled pritiska so morali odlični in neodlični šolniki na Kranjskem umolkniti, skriti se, bati se. Mnogi so bili prej dobri Slovenci, a postali so nemškutarji, n. pr. Zima, ki se je prelevil v Simo, prof. Gariboldi, ravnatelj Horvat in drugi. Na pol so se nemštvo udali: Žumer, Belar (slovenski komponist). Udali se pa niso, samo utihniti so morali: Praprotnik, Tomšič, Stegnar. Nasprotno sta se pa možato držala: učitelj Matevž Močnik (ne zamenjati ga z matematikom dr. Franc Močnikom in nadučiteljem Govekar na Igu.)

(Dalje prih.)

trebna; taka rešitev pa je tudi v interesu učiteljskega, ker je za učiteljsko vsekakor boljše, ako se ne cepi na več kategorij ter se ne deli na višje in nižje po izobrazbi in položaju. Tako cepjenje le slabi moč učiteljskega stana, ker isti je lahko močan in jak samo takrat, kadar vlada med učiteljskim popolna enakost v izobrazbi in položaju in ako vse vežejo enaki interesi, enake težnje in ideali, in le takrat lahko vlada med učiteljskimi vrstami prava bratovska ljubezen in tovariška solidarnost, in to je faktor, od katerega največ zavisi, moč, jakost in uspeh učiteljske organizacije.

Učiteljstvo si mora biti svesto tega, da bi bila največja napaka in nespametnost za naš stan, ako bi se učiteljsko cepilo in delilo na višje in nižje kategorije po izobrazbi, plači in položaju, in da mora raditega vse one, ki mu to cepjenje želijo in povzročajo, smatrati za največje škodljivce stanu, zato ne sme nikdar pripustiti v tako nesrečno in škodljivo cepitev, ampak se mora boriti proti temu z vsemi silami. To nalaga dobro pojmovani interesi učiteljskega stanu!

(Dalje prihodnj.)

Krivice.

Vse dokazovanje našega položaja se je izblinilo v nič. Preloženo, preslišano — dobro — pogledimo zopet malo okoli sebe, puno ima stvari, bodimo na straži, beležimo vse, kar je vredno, da vemo vsi. Če nam naš list ne zadostuje, povečajmo ga, podpirajmo ga dajmo mu, kar rabi da bo res predstavnik naših misli.

Pripadniki prosvetnega proračuna govore: Upokojiti se mora nekaj starejših učiteljev, da bodo lahko stopile na njih mesto mlajše moči. Vse lepo in prav. Slišiš organizacija?! Dokler hočejo delati naši stari tovariši, svobodno jim, neodpustljivo bi pa bilo, da bi jih šolske oblasti upokojile prej, predno jim je zasiguran življenjski obstoj v penziji, katerega sliko hočem tudi podati. Stare odganjamo, mladih itak ne moremo nastaviti, ker ni kredita — torej navalimo na ljudsko proučevanje na ta način, da odrinemo nje povzročitelje in proračun bo zadovoljiv priklimal. — Tudi vredno, da zabeležimo vsaj ta uspeh.

Ni se pa tudi čuditi našim upokojenskimi aspirantom, da prezirajo vse navale na njih upokojitev s tem, da zlepa ne izprežejo. — Nekaj upokojenec blizu Maribora piše svojemu tovarišu in prijatelju takole: Upokojen sem na lastno prošnjo s 30. novembrom 1922. Že nad leto dni moram vračati draginjsko doklado za svojo ženo ker je posestnica ter so mi črtali doklade za vso mojo družino. V dekretu imam zajamčeno polno plačo z draginjskimi dokladami, dobivam pa za svoje 40letno službovanje mesečno beri in strmi 397 Din t. j. 1588 K!

Najhujše prizadeti so na danes družinski očetje — uradniki, Komaj prejme denar, razpošlje svojo »gažo« za otroke, ki študirajo v mestu, sam pa živi — od dolgov. — Pa tudi učitelj samec moraš biti izvršten gospod, da si prihraniš tekom časa za najpotrebnejšo obleko.

Brez konca se vrstijo podobne mizerije, od katerih nas vse silijo da mislimo na energično odpono. Uvidevnosti na svetu bržčas več ni, raditega bo treba pristopiti k mizi pravice, ostanje naše težnje le težnje.

Predvsem pa je treba iskati rane nam vsem brez razlike; danes vemo le, da jih imamo, ne vemo pa kje so. Premišljajmo in eruirajmo jih.

Ne smemo pozabiti, kaj vse nam je pomazalo rano povečati. Kaj smo že pozabili pričkanje za našo višino izobrazbe, ko se ni vedelo niti, v katero kategorijo inteligence pravzaprav spadamo in če je sploh kakšna kategorija za nas. — Tako sramotno se je obravnavala ta važna točka, ne brez vse naše krivde. Ko se je šlo za neke volitve v Zagrebu na univerzi se je dvomilo tudi o pravici glasovanja frekventantov višje pedagoške šole v Zagrebu. Veliko je že bilo predlogov, kako urediti našo izobrazbo na razne načine. Enotnega postopanja, enotnih zahtev ni bilo opaziti.

Smu li pozabili že ono znamenitost, po kateri je ena zakonska polovica prikrajšana na dohodkih, če sta poročena uradnik — uradnica. Smo mar pozabili prepiranje za aktivno in pasivno volilno pravico? itd.

Vse to je vredno, da ohranimo v spominu. Brez samo to zadostuje, da se strnemo vsi brez razlike v stanovsko organizacijo naše UJU. Tu udeležujemo naše politične sile vsi za blagor nas vseh Jugoslovánov.

Darujte 7% državno posojilo Učiteljskemu konviktu in Učiteljskemu domu!

P. Bogovič:

Učitelji - ministri.

(Sposobnim prednost!)

Vai demokratizma ruši i potaplja žalosne ostavštine sredovečnog feudalnog doba i diže na površinu nove zdrave vrednote, koje će ozdraviti i pojačati trule društvene i državne prilike.

Snaga je sva u širokim slojevima naroda, koji je nije razviti mogao do sada, jer je bio pritisnut i prigušen, kao podređena inferiorna masa. Novi dan slobode podignut će narodna krila i osvežiti narodni organizam svojom jakom neistraženom energijom. Otvorio se novi reservoir, koji će dati života i snage istrošenim i klonulim državnim organizmima. Opstanak i budućnost države je osigurana, kada s njom vlada narodna snaga i narodna volja. Narodni duh in rodna sila, treba da struji iz »nižih« slojeva u »više«; niži treba da pomladu, regeneriraju više, jer u narodu su nagomilana neiscrpiva brda iake narodne energije i volje.

V našem narodu je sav taj veliki duševni kapital neistrošen. Nismo još imali prilike, da ga načinimo, i da kopazemo što možemo i što hoćemo. Austrija, kao i sve autokratske države, osnivale su svu svoju moć na slaboj, izmoždjenoj aristokraciji i militarizmu pa zato danas i počinjavu u miru večnom. Degenerisana »plava krv« ohladila se. Njezina životna moć je posve propala, a od nekadšnje moći, sjaja i vlasti ostale su samo ruševine, kao žalostan spomenik poznijim pokoljenjima. Crkva i država počela se razlikovati i razilaziti. Uloge se izmenjuju.

Ko bi gori, eto je doli.

A ko doli gore ustaje. — Gundulić. Prezreni i pogaženi dižu se! Iz njihovih glava ishlapljuju tvrde naslage predrasuda, koje su im okamenile mozag, ubile ponos i od živog potpunog čoveka učinile pučo, mrtvo sredstvo, roblje. Narodi su dugo bili sapeti u saci odabrane vlastele. I duh su im sapeli. Jedna je glava mislila za ve. To je roptvo dugo trajalo, zato je ostavilo iake tragove koji lagano izčezavaju.

Svetski je rat pospešio evoluciju masa. Duševni je život masa postao življi, gibljiviji. Svaka borba rodi nešto novo i dobro. »Krivi« su se »bogovi« pred masom srušili. Ljudi se uče gledati, krive vrednote padaju, nikomu nije cena ni veća ni manja od njegovih, nutarnjih zasluga. Manje ih već ima, kojih zaslepljuje ime plemu, ili bogatstvo, ali pred jakim značajem i razvijenim umom, svaki ima duboko poštovanje. Samo toliko je svaki vredan, koliko su njegove duševne sposobnosti razvijene. Moralna snaga daje ugled i moć pojedincu, kao i društvu. Snaga će uvek biti najveća slava ljudska — najveći Božji dar — Nazor. Pred njom padaju svi mediokriteti, ona mora da vlada. I narod kaže: um caruje, a većina zemlju rije. »Freie Bahn den Tüchtigen!« Nabacio je u njemačkom parlamentu Bathmann-Hollweg, premda i sam aristokrat, i to u času, kada je u Njemačkoj cvao militarizam, a vladala najgora reakcija.

Mi smo još i danas žrtve predrasuda. Premda su se naši kolege iskazali na svim poljima nauke, a mnogi i danas stoje na prvim mestima države, sasvim tim još mnogi i mnogi gledaju u nama samo »seoskog školnika«, koji nemože dalje od sela. Površan svet teško zaboravlja prošlost i za to još sudi čoveka po kaputu i njegovom budželaru.

»Prigode beru jagode.« Teške posle ratne državne prilike, bacile su napred, na državno kormilo, mnogo ljudi, bez obzira na stalez, da svojim jakim sposobnostima spasu tonuli državni brod. Među ovima ima i više učitelja koji mogu biti na ponos i ugled čitavog učiteljstva.

(Dalje prih.)

Ferjalni Savez učiteljstva.

—f Ferjalni Savez. Za učiteljstvo kamniškega okraja se je ustanovilo dne 15. III. t. l. N. F. F. S., ki je CLI skupnega F. S. Tovariši in tovarišice javite svoj pristop še ta mesec, ker se z vsakim mesecem vpisnina poviša, v juliju in avgustu pa se sploh ne sprejema članov. Javiti se je pri blagajnici Miri Legiša v Komendi ali pri tajnici M. Salaba v Mengšu. Tudi vsi, ki ste se priglasi za učit. počit. izlet, morate postati člani P. F. S., ker imate s tem že zasigurno četrtinsko vožnjo po železnici in na parobrodih.

Marica Salaba, tajnica.

—f Počimski izlet. V soboto, dne 31. marca se je vršil II. sestanek v hotelu Tivoli da se definitivno določi smer in program izleta. — Ker ni izmed udeležencev izleta nihče predlagal smer, se je sprejel

moj predlog po sledečem programu: Ljubljana — Karlovac — Ogulin — Babin-potok — od tu peš na Plivčica jezera — povratek na isto postajo — Gospić — Šibenik — Split — po brodu v Dubrovnik — Mostar — Sarajevo — Brod — Zagreb — Karlovac — Ljubljana. Upam, da se s tem ustrezno vsem priglasiencem. Skrbelo se bo za ugodno stanovanje. Cas: 2. avgusta (10—12 dni). Stroški 300—500 dinarjev. Vsak priglasienc naj vstopi kot član v Fer. Savez pri podružnici svojega okr. učit. dr. če pa F. S. ne obstoja, pa v najbližji podružnici F. S. Rok za priglasienje je potekel 1. aprila, le v slučaju soodelovanja pri igri se priglasi sprejme. Priglasiencih udeležencev je čez 40. Če so v katerem okraju pogoji za našudiranje igre ugodni, prosim, da se mi javi naslov igre najkasneje do 15. maja. Če bodo narti uspeš. se stroški sorazmerno zmanjšajo. — S. Mrovljé, Vel. Lašče.

Učiteljski pravnik.

—§ Osebnost in stanovanjske doklade. (Na ponovno vprašanje.) V predzadnji stev. »U. 1.« objavljeno pojasnilo s tem naslovom se mora pravilno glasiti: A. Aktivni uslužbenci. 1. Člen 5 (IV.) gornjega zakona določa (za uslužbenca po čl. 4., 5. in 13.) dnevno osebnost doklado in sicer od letne plače: v II. razr., v III. razr. itd. B. Upokojenci. 1. Po členu 17. (X.) znaša osebna draginjska doklada dnevno od letne pokojnine: v II. razr.: do 2999 Din ali K 12 Din, od 3000 Din ali K dalje 13 Din; v III. razr.: do 2999 Din ali K 11 Din, od 3000 Din ali K dalje 12 Din. 2. Po členu 22. (XII.) pripada upokojencem(kam) stanovanjska doklada in sicer od letne pokojnine: v II. razr.: do 2999 Din ali K 7 Din, od 3000 Din ali K dalje 6 Din; v III. razr.: do 2999 Din ali K 5 Din, od 3000 Din ali K dalje 4 Din itd. do zadnjega odstavka.

—§ Ministerijalen odlok. Ali ima z aktivnim učiteljem (državnim uradnikom) poročena aktivna učiteljica pravico do stanovanjske doklade? Glasom razpisa ministrstva prosvete S. N. br. 4223 od dne 12. marca 1923 je izdala generalna direkcija državnega računovodstva ministrstva financ z odlokom D. R. br. 17.781 od 12. februarja 1923 nastopno pojasnilo: »Po uredbi člana 34. zakona o draginjskih dokladah od 28. februarja 1922 se zmanjšujejo na polovico samo draginjske doklade, ako sta mož in žena v državni službi in v istem mestu. Medtem se mora izplačevati polna stanovanjska doklada možu in ženi če sta tudi v istem mestu.«

—§ Draginjski razredi. Zadeva trenutno sicer ni aktualna, ker je vprašanje draginjskih doklad za nekaj mesecev rešeno, oziróma se vsaj smatra kot rešeno, toda v bližnji bodočnosti bode zopet stopila v ospredje. Da nas čas ne prihití, bi rad sprožil nekaj misli, kako stališče naj zavzamejo naše organizacije in naši zastopniki pri uvrščanju posameznih krajev v draginjske razrede. Pri zadnjem povišanju draginjskih doklad se je razlika med posameznimi kraji izenačila v toliko, da so obveljali samo še trije razredi. To je znamenje, da so merodajni činitelji jeli uvidevati, da je krivično delati take razlike pri odmeri draginjskih prispevkov. Ako malo premotri današnje življenjske razmere v mestu in na kmetih, mora pripoznati vsakdo, ki količkah objektivno sodi da so še ti trije razredi odveč in krivični, da so le posledica nerazumevanja razmer, katero tako rado odlukuje gospod pri zelenih mizah. — Vzemimo na primer mesta in bližnjo okolico. Dogaja se, da stoji okoliške šole tesno na periferiji mesta, od katerega jih loči po nekod samo ulica, tako da ni videti, kje se neha mesto in kje se začneja okoliška občina, a vendar je učiteljstvo glede doklad za eno stopnjo nižje. Živi torej v popolnoma enakem položaju kakor mestno učiteljstvo in uradništvo odvisno od istega trga in cen, tudi stanovanja nimajo nič cenejša, ako ne stanujejo snloh v mestu. Soodelovati mora v istih kulturnih društvih in plačevati ravno tolik narodni davek kakor tovariši v mestu. Razlika je samo ta, da ima navadno mnogo težje delo, ker so socialne razmere predmetij in okolice običajno precej slabše kakor v mestu samem. — Več tako prizadetih šol in zavodov se je opetovano trudilo doseči uvrstitev v isti draginjski razred, kakor ga ima sosednje mesto, a seveda zaman, kajti izjem ne morejo delati. Priznati moramo, da bi bilo tudi v celoti zelo težko izvesti tako izenačenje med mesti in bližnjimi okolici, ker bi moralo veljati za celo državo. In kako široka naj bi bila taka recimo, draginjska cona okoli mesta,

kje neha vpliv mesta na zaledje kje naj bi se potegnila pravična meja? — Pojdimo pa dalje na kmete. Ne da se pobiti trditev, da žive tovariši na deželi čestokrat dražje in težje nego v mesu. Cene deželni pridelnikom so ondi le za malenkost nižje zato pa so druge potrebščine primeroma dražje. Učitelj na kmetih se mora, ker je poleg duhovščine pogosto edini inteligent, bolje prezentirati kakor tovariši v mestu, ki se takorekoč izgube med množico. To velja pa še posebno za učitelje v obmejnih in narodno ogroženih krajih kjer narodno in prosvetno delo med ljudstvom mnogo stane. A najbolj prizadeti so nedvomno oni, ki imajo deco v mestnih šolah. Naravnost uganka mi je, kako morejo izhajati, ako plačuje o za enega ali več dijakov po 2000 K mesečno. In če zbolí sam ali pa kateri drugi iz družine? En sam obisk zdravnika iz mesta ga lahko velja celo mesečno plačo. Sedanjí predpisi in zakoni sicer prepovedujejo učitelju šport, da bi bil bolan, a narava žalibog ne sluša njihovih modrosti. Razlika v plači je gotovo tudi mnogo kriva da učiteljstvo tako sili z dežele v mesto, kar se pravzaprav nikomur ne sme zameriti, kajti vsakdo ima pravico, da si izboljša težki položaj. In ravno mesto nudi poleg drugih udobnosti še priliko za postranski zaslužek. Sem sicer v principu proti takemu zaslužku, ker se ne sklada z vzvišenim poklicem učitelja, a današnje razmere ga opravičujejo. — Kratko jedro dolgega besedovanja pa je, da v sedanjih razmerah trije draginjski razredi niso upravičeni, ampak naravnost škodljivi, ker zastopavljajo najbolj one, ki žive v najtežjem položaju. Nikakor nismo nevoščljivi mestnim tovarišem, ki vkljub razliki ne morejo izhajati, želimo le, da se vsem izboljša in izenači gnotno stanje. Nai imajo v božjem imenu izjemo oni kraji, ki so sedaj všteti v I. draginjski razred, a drugod je treba odpraviti razliko, kar bo zelo v prid tudi enostavnejšemu knjigovodstvu.

Vestnik meščanskih šol.

—c Deška meščanska šola v Ptuj. Trgovec Robert Rosenfeld v Ptuj je daroval za nakup učil in učnih pripomočkov deški meščanski šoli 250 Din, za kar se mu ravnateljstvo najtopleje zahvaljuje.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t Izpraševalna komisija za usposobljenostno preizkušnjo iz kmetijstva za osnovne šole na državnem moškem učiteljskišču v Mariboru in podrobni načrt za to preizkušnjo. Pokrajinska uprava, oddelek za prosveto in vere, je ustanovila z razpisom z dne 15. marca 1923, v izpraševalni komisiji za ljudske in za meščanske šole v Mariboru poseben kmetijski odsek za preizkušnjo iz kmetijstva za osnovne šole v zmislu člana V., odstavka 2., naredbe bivšega avstrijskega ministrstva za uk in bogočastje z dne 31. julija 1886., št. 6033 (min. naredb. 1886., št. 52) ter imenovala v ta odsek naslednje člane:

1. Matija Pirca, ravnatelja državne- ga moškega učiteljskišča v Mariboru, kot predsednika;

2. Alfonza Valesa, profesorja na državnem moškem učiteljskišču v Mariboru, kot izpraševalca za prirodopis;

3. inženjerja Val. Petkovška, strokovnega učitelja na državni srednji kmetijski šoli v Mariboru, kot izpraševalca za poljedelstvo, živinorejo, kmetijsko gospodarstvo in knjigovodstvo, zadružništvo, kmetijsko zakonodajo in kmetijsko kupčijstvo;

4. Josipa Priola, strokovnega učitelja na državni srednji kmetijski šoli v Mariboru, kot izpraševalca za vinarstvo, kletarstvo, sadjarstvo uporabo sadja, vrtinarstvo in čebelarstvo.

Ta komisija začne poslovati s pomladnim rokom 1923. leta.

Obenem je odobrila pokrajinska uprava, oddelek za prosveto in vere, za to preizkušnjo nastopni podrobni načrt:

1. Vobče veljajo za to preizkušnjo določila razpisa bivšega avstrijskega ministrstva za uk in bogočastje z dne 31. julija 1886., št. 6033.

2. Posebe se še odreja:

a) Usposobljenostni izpit iz kmetijstva je strokovnega značaja ter se deli na pismeni in ustni izpit.

b) Pismeni izpit traja štiri ure. V tem času izdela kandidat(inja) izmed štirih predloženih nalog po lastni izbiri dve, in sicer eno strokovno, drugo pa metodično. Teme naj bodo izbrane iz sadjar-

* Uradni list, št. 29 z dne 27. III. 1923 (nar. 145.)

dolžnost, ampak izvrševalo tudi naloge, ki si jih je samo stavilo v prosep svojega bližnjega in celokupnega naroda slovenskega, sedaj jugoslovenskega naroda.

Naše učiteljske organizacije imajo v svojih programih dela ne samo povzdigo izobrazbe lastnih članov temveč tudi celega naroda. V ta namen se učiteljska društva mesečno po dvakrat shajajo na svoja zborovanja, kjer se med drugim tudi razpravlja vprašanje narodne prosvete in kjer se ugibajo boljše in lažja pota za uspešnejše delo na polju ljudske izobrazbe. Teh sestankov se učiteljstvo pridno udeležuje in stroške pokriva iz lastnih sredstev, kar ni ravno malo v teh čudno in nenaravno dragih časih, ko ima že vsak konjski hlapec večjo plačo kot državni uradnik. Zato pa tudi učiteljstvo trpi — no, pa saj idealisti še nikoli niso dobro živeli, pa še zdaj ni treba . . .

Učiteljstvo ni še nikoli zahtevalo za svoje težko delo med ljudstvom plačila, prostovoljno si ga je naložilo na svoje rame in prostovoljno ga bo izpeljalo, le boli nas, da nas pozabljajo kaj radi na tistih mestih, ki bi nas morali podpirati ne morda iz usmiljenja temveč iz dolžnosti.

Država bi mnogo pripomogla in nas dobro podprla ko bi vsaj dovolila, da ima učiteljstvo polovično vožnjo na železnih, kadar se vozi k okrajnemu učiteljskemu zborovanju. Marsikateri, ki sicer ostane doma, ne morda iz mlačnosti in komodnosti, ampak ker res ne more utrpeti tistih dinarjev za previsoko železniško tarifo. S polovično vožnjo bi mu bilo že mnogo pomagano, a spodbudila bi ga tudi dobra volja od strani oblasti. Učiteljstvo bi veselejše hodilo k zborovanju, od tam pa veselejše k zopetnemu delu, ker bi se vračalo od zborovanj z novimi načrti in idejami v glavi in novo spodbudo v srcu.

Ta misel nima bogve kakšnih zaprek in ni nemogoča, kajti te pravice uživajo tudi druga društva, ki za izobrazbo naroda niti od daleč nimajo toliko važnosti kot mi. Ako imajo že razna športna društva za izlete to ugodnost, s toliko večjo pravico jo moramo zahtevati mi za pot, ko gremo k društvenemu zborovanju.

(Dalje prihodnjič.)

Šolski odri in pevski zbori.

—po Šolski oder v Lehnu. Učenci in učenke trirazredne osnovne šole v Lehnu na Pohorju so priredili dne 11. svečana t. l. šolsko veselico v korist šolske knjižnice s sledečim sporedom: Petje, deklamacije ter dvodejanka »Lažnjiva Danica«. Bil je to prvi poskus malčkov v javnem nastopu, ki so ga prestali prav dobro. Nastopili so z izredno neprisljnostjo in sigurnostjo ter rešili svojo nalogo hvalevredno. Ljudstva je prišlo toliko skupaj, da so bili vsi za ta namen odločeni prostori nabito polni. Občinstvo je z odobravanjem in burnim ploskanjem pohvalilo malčke in opetovano izrazilo svoje zadovoljstvo in hvalo učiteljici Milici Stupanovi, ki se je trudila z uprizoritvijo igre ter nadučitelju Srečkotu Majcen, ki je vodil petje. Z ozirom na precejšnje stroške je blagajničarka tov. Milica Stupanova izkazala čistega dobička 1038 K, ki se porabi za šolske namene.

VSAK JUGOSLOVAN MORA BITI ČLAN, JUGOSLOVANSKE MATICE!

Književnost in umetnost.

—k Ljubljanski Zvon prinaša v svoji marčevi številki iskreno pisano osmrtnico za pokojnim pisateljem drjem. Ivanom Tavčarjem. Razen tega obeta uredništvo v »Kroniki«, da bo decembersko številko »Ljub. Zvona« posvetilo izključno spominu svojega odličnega sotrudnika; ako bi gradivo za to spominsko številko našlo preko Zvonovega obsega, izda založništvo lista za božič posebno publikacijo, Tavčarjev almanah. Na to publikacijo se slov. pisatelji in pokojnikovi znanci in prijatelji opozarjajo in vabijo, da s svojimi prispevki pomorejo uredništvu realizirati njegov hvalovredni namen. Kakor smo se informirali, hoče uredništvo v tem zborniku poleg prvega osnutka Tavčarjeve monografije označiti in oceniti njega delovanje in pomen na vseh poljih, na katerih se je genijalni pokojnik udejstvoval. Rokopisi se pošiljajo uredništvu »Ljub. Zvona« najpozneje do začetka septembra t. l. — Tretja številka Zvona prinaša poleg tega troje zelo zanimivih člankov: dr. V. Mole je pričel objavljati svoja Pisma o stari umetnosti; prvo pismo nosi podnaslov »Intimna umetnost«; v njem je pisatelj pokazal tisto stran starogrških upodabljalnih umetnosti, ki je marsikateremu površnemu poznavalcu grške kulture popolnoma neznan; kako se je Grku oblikovala njegova umetnost v njegovi

vi najposrednejši domačnosti. Sestavek je pisan v živahnem esejističnem tonu. Dr. Iv. Prijatelj nadaljuje svojo znamenito študijo o poeziji »Mlade Poljske«: v tem delu je pisatelj očitral profil in ocenil pomen velikega poeta K. Tetmajerja, analiziral organizacijo »Mlade Poljske« ter kritično zajel idejne smeri, v katerih sta se udeleževala pesnika A. Gorski in Prabyszewski kot urednika mladopoljskega glasila »Zycia« — Literarno-zgodovinsko zanimiv odlomek iz Aškerčevega življenja je podal dr. J. Glonar v članku »Aškerč v Šmarju«. Članek je zasnovan na podlagi pisma, ki sta jih o Aškerču pisali obe sestri Milekovi svojemu prijatelju Cimpermanu. V leposlovnem delu nadaljuje Marija Kmetova svoj roman »V metužu«, ki je že zdaj privabil Zvonu mnogo novih čitateljev; povprečna sodobna ženska je v tej povesti očitana s krepko psihologijo. Ivan Zorec je objavil iz svojega cikla »Ljubice tri« drugo sliko, nad katero se vzlic kočljivemu predmetu ne more zgražati noben zrel in razsoden čitatelj. Iz Zorčeve besede diha topla, osvajajoča pristnost in nepotvorjenost. M. Jarčević »Crni čarodeji« se nadaljujejo. Milan Fabjančič pa je objavil talentirano pisano, vizionarno sliko »Čuden gost«. Pesmi imajo Janko Samec, France Vodnik in Stane Kosovel iz svojih biblijskih pesmi »Janeza Krstnika«. — V »Književnih poročilih« podaja Juž Kozak o priliki romana Plebanus Johannes kritičen prerez dosedanjega Pregljevega literarnega dela; študija je zanimiva tudi Jarč M. skuša o priliki raznih modernih pesniških zbornikov podati nekako sintetično, kritično poročilo o najnovejših smereh in potih najmlajše srbske lirike. J. P.-k. poroča o Meškovi »Mladih srcih«, A. Debeljak o Levstikovem prevodu Merimejevega romana »Karmen«, J. A. G. pa ocenjuje lanski letnik »Časopisa za slov. jezik«. Kronika obsega Albrechtovo poročilo o drami, v katerem pohvalno govori o predstavah Idiota in Vojčka. — Vsemu slov. razumnstvu Ljubljanski Zvon najtopleje priporočamo!

Naša gospodarska organizacija.

—g Društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem v Ljubljani občini zbor 28. marca 1923 ni bil sklepčen. Po § 24. pravil bo opravljal društvena opravila dosednji odbor do občnega zboru prihodnjega leta.

—g. Darila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani, 7 % obveznice državnega investicijskega posojila (s kuponi od meseca septembra 1922): Vekoslav Liliija, nadučitelj v Polšniku, 1 à 100 Din; Tomo Jelderlinič, učitelj v Ljubljani, 3 à 100 D; Marija Kitova, učiteljica žen. roč. del v Rogaški Slatini, 2 à 100 Din; skupaj 6 obveznic à 100 Din in prej izkazanih 87 obveznic à 100 Din = 9300 Din. Srčna hvala!

Iz naše stanovske organizacije.

Iz glavnega odbora UJU v Beogradu.

+glo Sklepi Glavnega Odbora UJU v Beogradu na seji 4. nov. 1922:

Odlučeno je:

1. Da Zadruga Potrošačka ustupi jednu sobu za blagajnu;
2. da se kupi kasa;
3. Da se sva stara artija proda;
4. Da se dobije patent za »Dačku Knjižnicu«.
5. Da se smanji plata korektoru »Nar. Prosvete« na pola, ako list bude izlazilo jedanput nedeljno, inace sa 100 Din mesečno.
6. Da sekretar otvara poštu i deli je; dotični da potpisom potvrdi prijem;
7. Napisati pismo G. Ministru Prosvete i tražiti oslobođenje g. Jove Miljevića od rada u školi da bi se mogao staviti na raspoloženje Udruženju.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+§ Učiteljsko društvo za konjiški okraj zboruje v soboto, dne 14. aprila 1923 ob 11. uri v deški šoli v Konjicah. Vzpored: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja, 2. Dopisi. 3. Poročevalci o stanju šolskih vrtov. Volitev poročevalca v zmislu odloka okr. ozir. viš. šol. sveta — ozir. potrjitev že v oktobru 1922 izvoljenega poročevalca. 4. Nekaj podatkov o šolskih odrh iz lastne prakse; podava tov. M. Bezlajeva. 5. Iz vprašalne skrinjice. 6. Slučajnosti. Udeležba je obvezna za vse člane in članice. Tov. ica blagajničarka prosi za vsaj četrtletno članarino, da zamore izpolniti vse obveznosti napram glavnemu blagajništvu pov. UJU. ^{3/4} ure pred zborovanjem prva pevka vaja. Odbor.

+§ Učiteljsko društvo za slovenjegraški okraj zboruje glasom društvenega sklepa v četrtek, dne 12. aprila 1923 točno ob 9. uri v Slovenjgradu s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik zadnjega zboro-

vanja. 2. Dopisi društvene in stanovske zadeve. 3. Volitev stalnega konferenčnega odbora. 4. Ustanovitev učiteljske podružnice F. S. 5. Predavanje. 6. Slučajnosti. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Udeležba je obvezna.

+§ Belokranjsko učiteljsko društvo zboruje v soboto 14. aprila 1923 ob 13. uri v Semiču. Dnevni red: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Končanje dnevnega reda zadnjega zborovanja. 3. Volitev poročevalca o stanju šolskih vrtov. 4. Ustanovitev podružnice Ferijalnega Saveza. 5. Slučajnosti. — Kdor želi ta dan v Semiču obedovati, naj to pravočasno javi tov. Rigrarju. Odbor.

+§ Radovljiško okrajno učiteljsko društvo zboruje dne 14. aprila t. l. (sobota) ob pol 3. uri popoldne v Lescah.

+§ Učiteljsko društvo za slovenjebistriški okraj zboruje v soboto dne 14. aprila 1923. ob 10. uri v dekliški šoli v Sl. Bistrici po sledečem sporedu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Stanovske in društvene zadeve. 3. Učiteljski Ferijalni Savez. 4. Naš obupni gmotni položaj — naše zahteve — poročila tov. Bratoš. 5. Slučajnosti. Za vse člane je udeležba obvezna. — Odbor.

+§ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ zboruje v četrtek, dne 19. aprila v Mariboru v mali dvorani »Narodnega doma« ob 10. uri predpopodne po sledečem sporedu: 1. Dopisi. 2. Iz kronike učiteljskega društva za mariborski okraj. (Poroča tov. Mar. Godec). 3. Gustave Le Bon in njegovi »Psihološki zakoni razvoja narodov«. (Predava tov. predsednik). 4. Slučajnosti Točna in polnoštevilna udeležba je stanovska dolžnost!

+ OBČNI ZBOR PTUJSKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA se je vršil v četrtek, dne 11. januarja 1923 ob 10. uri v ptujski Mladiki. Tov. predsednik pozdravi nove člane tov. Šestana, Gorupa, Jurančiča, tov. Serajnikovo, Premkovo, Ferenčakovo, Židanikovo, Štruljevo, Senčarjevo in Rebolovo z apelom: Stopajte krenko in ponosno z nami! Z bistrim očesom opazujte narod in njegov naraščaj, našli boste v njem vrline, ki jih je treba s smotrenim delom podkrepiti. Zasedli pa boste tudi kvarljive slabe lastnosti, ki jih je treba z vsemi sredstvi iztrebiti. V vsem delu vam želim mnogo sreče, a nobene prevare, kakor jih je naš stan že doživel. Nato so posamezni funkcionarji podali poročila.

Tov. predsednik poda nekaj podatkov iz društvene zgodovine, nato pa preide k letnemu poročilu 1922. Sam trdi, da je nepričakovano in v času nediscipliniranosti članov in nasprotujočih si struj, zasedel predsedniški stolec. Posrečilo se mu je, da je duhove pomiril. Včasih so bili celo preveč mirni da ni bilo toliko pozitivnega dela, kot bi pričakovali po velikosti društva.

Tov. tajnica poroča sledeče: V letu 1922. je vstopilo 141 članov, od teh jih je med letom odšlo iz okraja 20. Zborovanj je bilo 8 ob precejšnji udeležbi. Odbor je imel 5 sej. Referati in poročila so bili na tapetu pri vsakem zborovanju. Obravnavali so se problemi, ki se tičejo naše strokovne in stanovske smeri. Društvo je poslalo zastopnika na pokrajinsko skupščino na Bled in na državno v Sarajevo. Koncem opozarja članstvo, da naj se ne usraši gmotnih težkoč in ne zapuščja radi tega društva, ampak se oklene še trdneje stare resnice v »slogi je moč«.

Tov. knjižničar povdarja da zvoneje po toči ne prepreči škode. Pozna se, da je voina stegala svoje prste tudi po društveni knjižnici. Vidi se pa tudi, da društvo ni obračalo prevelike važnosti na to. Obenem poda tudi poročilo o uredbi knjižnice in stavi svoje predloge, kateri so bili soglasno sprejeti.

Tov. blagajničarka poda letni račun, kateri je bil odobren ter proračun za leto 1923. Ker je v proračunu primanjkljaj, predlaga, da se članarina zviša od 100 Din na 120 Din, kar se enoglasno sprejme.

Volitve so se vršile z vzklikom, ter so bili izvoljeni sledeči: Predsednik: Majcen, podpredsednik: Lešnik, tajnik: Jurančič, blagajničarka: Luknarjeva, knjižničar: Praprotnik, pevovodja: Čulek. Nato so se še izvršile volitve za namestnike odbornikov in načelnike ter člane posameznih odsekov.

Novi predsednik poda nekoliko smernic novega odbora in zaključil zborovanje. —čič.

+ GORNJEGRASKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo svoj občni zbor dne 10. februarja na Rečici ob prav dobri udeležbi. Predsednik pozdravi navzoče ter predstavi tov. Klančnikovo, voditeljico gospodinskega tečaja v Smartnem ob Dretih kot gosta ter novo

pristopivše člane Mileno Konečnikovo, Vekoslava Weis in Alfreda Žehelj. Tovarišu Kocbeku čestita na Najvišem odlikovanju, tov. Rainerju pa na dobro prebitem izpitu.

Društvene zadeve. Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri. Iz predsednikovega poročila se razvidi, da je društvo štelo lani koncem leta 21 članov (2 neorganizirana), je imelo troje zborovanj s predavanji in je plačalo okroglo 1700 K organizacijskega davka, kar je za tako maloštevilno društvo precej. Blagajnik poroča, da imamo razen nekaterih terjatev še 371.36 K gotovine. Nova članarina se določi na 90 Din letno. Z učitelji omožene učiteljice plačajo skupno le 30 Din, upokojenci pa 40 Din ter dobe za to »Učit. Tov.«

Dopisi. »Učit. dom« v Mariboru. Tov. Dolinar pravi, da bi se naj § 9 in 10 pravil tega društva izpremenil v toliko, da bi ne bila večina članov v Mariboru. — Društvo bo prispevalo po svojih močeh in sicer naj šolski voditelji pobirajo prispevke od svojega učiteljstva. Brošure »Unifikacija i reforma osnov. škole« so se razprodale.

Volitve novega odbora: predsednik V. Pulko, namestnik Branko Zemljič, tajnica Iva Černe, blagajničar Josip Korban, odbornika Lucija Rainerjeva in Ivan Dolinar.

Volitve v učit. razsodišče: predsednik V. Pulko, namest. Jos. Terčak, prisednika, Fran Vajd in Josip Poberaj, namestnika Marica Veninšekova in Rainer Milko.

Ferijalni savez. Nabiranje članov in oskrbo zavetišča prevzemeta tov. Fran Vajd, učitelj v Mozirju in Milko Rainer, učitelj v Ljubnem.

I. LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu Lj. P. — Š.: Nemogoče za to številko, ker smo rokopis prejeli šele v sredo.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 159.

RAZPIS NADUČITELJSKE SLUŽBE.

Po naročilu višjega šolskega sveta z dne 18. I. 1923 štev. 228 razpisuje se na deški petrazredni osnovni šoli v Ljutomeru nadučiteljska služba v stalno namestitev.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po predpisani službeni poti do

21. aprila 1923

pri krainem šolskem svetu v Ljutomeru.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru, dne 12. marca 1923.

Št. 251/1.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

Razpisuje se v stalno namestitev služba učitelja-voditelja na enorazrednici v Črnečah pri Dravogradu.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo pri podpisanim okrajnem šolskem svetu do 15. maja 1923.

Okrajni šolski svet v Prevaljah, dne 28. marca 1923.

Predsednik: Koropec.

Varuite otroke!

Če so razdrapani že Vaši živeci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le »ŽIKO«!

Pokusite **ŽIKO** . . . in se prepričajte, da ni okusnejše kave. Nadomešča pravo kavo ter potrebuje malo sladkorja, zato je tudi najcenejša. Priporočljiva je predvsem za otroke, bolnike in rekonvalescente. Številna priznanja na razpolago. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Naroči se lahko tudi po povzetju najmanj 5 kg direktno v Pražarni »Žika«, d. z o. z. Ljubljana, Rož. dol.

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

priporoča sledeče mladinske spise:

	Din
MARCO SENJANIN, slovenski Robinzon	8.—
KRALJ PETER I. OSVOBODITELJ	16.—
MATI NARAVA PRIPOVEDUJE, prirodopisne pravljice	24.—
BABICA PRIPOVEDUJE, s tremi risbami	9.—
OTROŠKI ODER, mladinske igre	7.—
VSEM DOBRIM, tri povesti za mladino	7.—
NEKOČ JE BILO JEZERO, dolinska baika	20.—
DROBNE PESMI, ilustrirano	7.—
SRBSKE NARODNE PRIPOVEDKE	18.—
ČEŠKE PRAVLJICE	12.—

ELEGANTNO VEZANO!

Obširnejši cenik pošila knjižgarna na zahtevo brezplačno!